

26/05/2022

LLB Sem-VI

Q.P. 93912

BLs Sem-X

Law & medicine

MCOs/ एकाधिक निवडी प्रश्न

Q.1 Amniocentesis means, removing the fluid from the/ Amniocentesis म्हणजे,
मधून द्रव काढून टाकणे...

- A. Lungs/ फुफ्फुसे
- B. Amniocentesis Ovaries/ अंडाशय
- C. Heart/ हृदय
- D. Uterus/ गर्भाशय,

Q.2 In the medico-legal aspects, the Doctrine of Res Ipsa Loquitor is/ वैद्यकीय-
कायदेशीर पैलूमध्ये, रेस इप्सा लोकविटरचा सिद्धांत आहे.

- A. The burden of proving the negligent events is on the Complainant/
निष्काळजीपणाच्या घटना सिद्ध करण्याचा भार तक्रारदारावर आहे.
- B. The burden of disproving the negligent events is on the Doctor/
निष्काळजीपणाच्या घटना खोडून काढण्याचा भार डॉक्टरांवर आहे.
- C. The doctrine which can be applied only to false cases/ जे सिद्धांत फक्त
खोट्या केसेसवर लागू केले जाऊ शकतात
- D. Circumstances of the events have to be given by the Complainant's
witness/ घटनांची परिस्थिती तक्रारदाराच्या साक्षीने द्यावी लागेल.

26/05/2022

LLB Sem-VI

Q.P. 93912

BLs Sem-X

Law & Medicine

Q.3 'Euthanasia' means/'इच्छामरण' म्हणजे:

- A. A condition in which a medical patient is completely unresponsive to psychological and physical stimuli and displays no sign of higher brain function, being kept alive only by medical intervention/ अशी स्थिती ज्यामध्ये वैद्यकीय रुग्ण मानसिक आणि शारीरिक उत्तेजनांना पूर्णपणे प्रतिसाद देत नाही आणि उच्च मेंदूच्या कार्याची कोणतीही चिन्हे दर्शवत नाही, केवळ वैद्यकीय हस्तक्षेपाने जिवंत ठेवले जाते.
- B. The practice of intentionally ending a life to relieve pain and suffering/ वेदना आणि दुःख दूर करण्यासाठी जाणूनबुजून जीवन संपवण्याची प्रथा
- C. A prolonged state of unconsciousness/ बेशुद्धीची दीर्घकाळ अवस्था
- D. A state of controlled, temporary loss of sensation or awareness that is induced for medical purposes/ नियंत्रित, तात्पुरती संवेदना किंवा जागरूकता नष्ट होण्याची स्थिती जी वैद्यकीय हेतूसाठी प्रेरित आहे.

Q.4 The doctor, dealing with diseases of a newborn is called.... / नुकताच जन्माला आलेल्या बाळावर उपचार करणाऱ्यास काय म्हणतात?/

- A. A Cardiologist/ कार्डिओलॉजिस्ट
- B. A Neonatologist/ नेओनॅटोलॉजिस्ट
- C. A Nephrologist/ नेफ्रोलॉजिस्ट
- D. A Neurologist/ न्यूरोलॉजिस्ट

26/05/2022

LLB Sem-VI

BLB Sem-X

A.P. 93912

Law & Medicine

Q.5 Right to health, right to doctor's assistance, right to pollution-free environment includes under/ आरोग्याचा अधिकार, डॉक्टरांच्या मदतीचा अधिकार, प्रदूषणमुक्त वातावरणाचा अधिकार यांचा समावेश होतो.

A. Article 14 of Indian Constitution/ भारतीय राज्यघटनेचे कलम 14

B. Article 32 of Indian Constitution/ भारतीय राज्यघटनेचे कलम 32

C. Article 21 of Indian Constitution/ भारतीय राज्यघटनेचे कलम 21

D. Article 39 of Indian Constitution/ भारतीय राज्यघटनेचे कलम 39

Q.6 _____ was the first Unani Physician who opened the education of Medicine to all communities; also he is known as, "The father of Unani Medicine"/

हे पहिले युनानी वैद्य होते ज्यांनी सर्व समुदायांसाठी वैद्यकशास्त्राचे शिक्षण खुले केले; त्यांना "युनानी औषधाचे जनक" म्हणूनही ओळखले जाते.

A. Dr. Bhabha/ डॉ. भाभा

B. Zia Mohd. Masood Rasheed/ झिया मोहम्मद मसूद रशीद

C. Dr. Nawaz Quershi/ डॉ. नवाज कुरेशी

D. Hippocrates/ हिपोक्रेटस

2610512022

LLB Sem-VI

G.P. 93912

BLR Sem-X

Law & Medicine

Q.7 'Homeopathy' is originated from a _____ physician and scientist/'होमिओपॅथी' ची उत्पत्ती _____ चिकित्सक आणि शास्त्रज्ञ यांच्यापासून झाली आहे....

- A. German/ जर्मन
- B. Unani/ युनानी
- C. Greek/ ग्रीक
- D. Persian/ पर्शियन

Q.8 Who of the following coined the term, 'Naturopathy'? / 'निसर्गोपचार' ही संज्ञा खालीलपैकी कोणी तयार केली?

- A. Hippocrates/ हिपोक्रेटस
- B. Dr. John Martin Honigberger/ बी. डॉ. जॉन मार्टिन होनिगबर्गर
- C. Dr. Benedict L./ डॉ. बेनेडिक्ट एल
- D. Dr. John Scheel/ डी. डॉ. जॉन स्कील

26/05/2022

LLB Sem - VI

Q.P. 93912

BLB Sem - X

Law & medicine

Q.9 Brain stems death means/ ब्रेन डेथ म्हणजे मृत्यू

- A. All the functions of the brain are permanently and irreversibly ceased/
मेंदूची सर्व कार्ये कायमची आणि अपरिवर्तनीयपणे बंद होतात.
- B. All the functions of the brain have temporarily ceased/ मेंदूची सर्व कार्ये
तात्पुरती ठप्प झाली आहेत.
- C. All functions of the brain are reversible/ मेंदूची सर्व कार्ये उलट करता
येण्यासारखी असतात.
- D. All the functions of the brain are permanently and reversibly ceased/
मेंदूची सर्व कार्ये कायमस्वरूपी आणि उलट ठप्प होतात.

Q.10 "Transplantation" is defined under the Transplantation of Human Organs Act, 1994 as which of the following? / मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायदा, 1994 च्या अंतर्गत "प्रत्यारोपण" ची व्याख्या खालीलपैकी कोणती म्हणून केली आहे?

- A. Affixing of any organ from any living person or deceased person to some other living person/ कोणत्याही जिवंत व्यक्ती किंवा मृत व्यक्तीकडून इतर जिवंत व्यक्तीला कोणताही अवयव चिकटवणे
- B. Grafting of any human organ from any living person or deceased person to some other living person for non-therapeutic purposes/ कोणत्याही जिवंत व्यक्ती किंवा मृत व्यक्तीकडून इतर जिवंत व्यक्तींना गैर-उपचारात्मक हेतूसाठी कोणत्याही मानवी अवयवाची कलम करणे
- C. Removal of human organ from any person who is alive or deceased person to some other living person for therapeutic purposes/ जिवंत किंवा मरण पावलेल्या कोणत्याही व्यक्तीकडून उपचारात्मक हेतूसाठी मानवी अवयव काढून टाकणे
- D. Grafting of any human organ from any living person or deceased person to some other living person for therapeutic purposes/ उपचारात्मक हेतूसाठी कोणत्याही जिवंत व्यक्ती किंवा मृत व्यक्तीकडून इतर जिवंत व्यक्तीला मानवी अवयवाची कलम करणे

Q.11) Sushruta Samhita deals with which of the following? / सुश्रुत संहिता खालीलपैकी कोणत्या विषयाशी संबंधित आहे:

- A. Surgery/ शस्त्रक्रिया
- B. Internal Medicine/ अंतर्गत औषध
- C. Vedas/ वेद
- D. Physiotherapy/ फिजिओथेरेपी

Q.12 Pre-natal diagnostic techniques can be conducted for which of the following purposes? / प्रसवपूर्व निदान तंत्र खालीलपैकी कोणत्या उद्देशासाठी आयोजित केले जाऊ शकते?

- A. Detection of chromosomal normalities and genetic metabolic diseases/ क्रोमोसोमल सामान्यता आणि अनुवांशिक चयापचय रोगांचा शोध
- B. Detention of haemoglobin and congenital normalities/ हिमोग्लोबिन आणि जन्मजात सामान्यता रोखणे
- C. Detection of chromo-normalities and genetic diseases/ क्रोमो-सामान्यता आणि अनुवांशिक रोगांचा शोध
- D. Detection of chromosomal abnormalities, genetic metabolic diseases, sex-linked genetic diseases, congenital anomalies and any other abnormalities or diseases as may be specified by the Supervisory Board/ क्रोमोसोमल विकृती, अनुवांशिक चयापचय रोग, लिंग-संबंधित अनुवांशिक रोग, जन्मजात विसंगती आणि पर्यवेक्षी

26/05/2022

LLB Sem-VI

G.P 93912

BLS Sem-X

Law & medicine

मंडळाद्वारे निर्दिष्ट केल्यानुसार इतर कोणत्याही विकृती किंवा रोगांचे शोध

Q.13 Which of the following case was related to 'Deficiency in services' as defined under the Consumer Protection Act, 1986? / ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 अंतर्गत परिभाषित केल्यानुसार खालीलपैकी कोणते प्रकरण सेवांमधील कमतरता शी संबंधित होते?

- A. Harjot A. Versus Spring Meadows/ हरजोत A. विरुद्ध स्प्रिंग मेडोज
- B. M. C. Mehta V. Union of India/ M. C. मेहता वर्सेस युनियन ऑफ इंडिया
- C. State of Punjab V. Ram Lubhaya/ डी. पंजाब राज्य विरुद्ध राम लुभाया
- D. Ramanujan V Shriram/ रामानुजन व्ही श्रीराम

Q.14 Medical insanity is different from _____ insanity/ वैद्यकीय वेडेपणा _____ वेडेपणापेक्षा वेगळा आहे

- A. Legal/ कायदेशीर
- B. Political/ राजकीय
- C. Social/ सामाजिक
- D. Historical/ ऐतिहासिक

Q.15 In medico-legal cases STD is an abbreviation for/ वैद्यकीय-कायदेशीर प्रकरणांमध्ये STD हे संक्षेप आहे....

- A. Some treatable disorder/ काही उपचार करण्यायोग्य विकार
- B. Sexually Transmitted Diseases/ लैंगिक संक्रमित रोग
- C. Socially transmitted diseases/ सामाजिक संक्रमित रोग
- D. None of the above/ वरीलपैकी काहीही नाही

26/05/2022

LLB Sem - VI

A.P. 93912

BLR Sem - X

Law & Medicine

Q.16) Which of the following is the correct definition of Composite Negligence?

संमिश्र निष्काळजीपणाची खालीलपैकी योग्य व्याख्या कोणती?

- A. Harm done to patients by combination of two or more persons not contributed by the patient himself/ रूग्णांनी स्वतः योगदान न दिलेले दोन किंवा अधिक व्यक्तींच्या संयोगाने रूग्णांचे होणारे नुकसान
- B. Monetary and physical injury caused to the patients / रूग्णांना होणारी आर्थिक आणि शारीरिक इजा
- C. Harm done to patients / रूग्णांचे होणारे नुकसान
- D. Harm done by himself/ रूग्णांनी स्वतः केले नुकसान

Q.17) The concept of 'Brain-stem death' is defined under Section _____ of

the Transplantation of Human Organs and Tissues Act, 1994/ 'ब्रेन-स्टेम डेथ' या

संकल्पनेची व्याख्या कलम _____ च्या अंतर्गत केली आहे

मानवी अवयव आणि ऊतींचे प्रत्यारोपण कायदा, 1994:

- A. 2 (a)
- B. 2(b)
- C. 2(c)
- D. 2(d)

Q.18) A 'Magic remedy' is defined under Section _____ of the Drugs and Magic Remedies (Objectionable Advertisements) Act, 1954/ ड्रग्स अँड मॅजिक रेमेडीज (आक्षेपार्ह जाहिराती) कायदा, 1954 च्या कलम _____ अंतर्गत जादूचा उपाय परिभाषित केला आहे.

- A. 2 (a)/
- B. 2(b)/
- C. 2(c)/
- D. 2(d)/

Q.19) The term, 'Consumer' has been defined under Section _____ of the Consumer Protection Act, 1986/ 'ग्राहक' या शब्दाची व्याख्या ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 च्या कलम _____ अंतर्गत करण्यात आली आहे.

- A. 2 (a)/
- B. 2(b)/
- C. 2(c)/
- D. 2(d)/

Q.20) What is the process of examination of a dead body carried out for knowing the cause of death known as? / मृत्यूचे कारण जाणून घेण्यासाठी मृतदेहाची तपासणी करण्याची प्रक्रिया कोणती म्हणून ओळखली जाते?

- A. Biopsy/ बायोप्सी
- B. Autopsy/ शवविच्छेदन
- C. Investigation/ तपास
- D. Inquest/ चौकशी

II Descriptive Questions: (All questions are compulsory)/ वर्णनात्मक प्रश्न:**(सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत)**

1. Meaning of Brain stem death/ ब्रेन स्टेम डेथ अर्थ
2. Give any three functions and activities of Red Cross/ रेडक्रॉसची कोणतीही तीन कार्ये आणि उपक्रम द्या.
3. Briefly mention any 2 landmark cases on Consumer Protection Act, 1986 and Indian Penal provisions/ ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 आणि भारतीय दंडात्मक तरतुदीवरील कोणत्याही 2 महत्त्वाच्या प्रकरणांचा थोडक्यात उल्लेख करा.
4. What do you mean by the Regulation of hospitals under The Transplantation of Human Organs Act, 1994? / मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायदा, 1994 अंतर्गत रुग्णालयांचे नियमन म्हणजे काय?
5. Meaning of Informed Consent/ माहितीपूर्ण संमतीचा अर्थ
6. Explain the meaning of 'Magic' and any 2 relevant illustrations, as per the Drug and Magic Remedies (Objectionable Advertisement) Act, 1954? / ड्रग अँड मॅजिक रेमेडीज (आक्षेपार्ह जाहिरात) कायदा, 1954 नुसार, 'जादू' चा अर्थ आणि कोणतेही 2 संबंधित चित्रे स्पष्ट करा?
7. What do you mean by the term, 'Siddha'? / 'सिद्ध' या शब्दाचा अर्थ काय आहे?
8. Differences between ECG and EEG? / ECG आणि EEG मधील फरक?
9. Medical Record/ वैद्यकीय रेकॉर्ड
10. Role of WHO in medical ethics and medical profession/ वैद्यकीय नैतिकता आणि वैद्यकीय व्यवसायात WHO ची भूमिका

17/11/22

QP: 10010923

[Time: 2 Hours]

[Marks:60]

- I. Answer any two of the following: (12 marks each) [Total: 24 marks]**
- What is informed consent? Who can give consent for the donation of human organs in case of death due to accident?
  - State the importance of Confidentiality with reference to Doctor - Patient Relationship. Support your answer with at least one case law.
  - Discuss Indian Medical Council V/s V.P. Shanta AIR 1996 SC 550.
  - What do you mean by "Golden Hour"? Cite the landmark case relating to accidents cases and state any two guidelines given by the SC in this regard.

- II. Short Notes: Attempt ANY two (6 Marks Each) [12 Marks]**
- Brain-stem Death
  - Importance of medical record in accident cases
  - Kinds of Medical Profession
  - Right to Health under the Indian Constitution

- III. Situational Problems- Any 2 out of 4. [6X2=12]**

- A boy, who was 20 years old met with an accident and was admitted on a free bed in a private charitable hospital. The boy was operated as an emergency case. However, later he developed infection and pus started oozing out. The patient sued the doctor and the hospital for negligence.
  - Can the doctor take the plea that he operated him in an emergency on a free bed, hence he is not liable? Give reasons for your answer.
  - Can the patient approach Consumer Forum?
  - Cite one case law.
- A competent adult patient was suffering from brain tumour. It required an emergency operation. The operation was risky and expensive. The Patient refused the operation and was discharged against medical advice. After one month of discharge, the patient died. The relatives sued the doctor claiming negligence for not informing them about the seriousness of the illness.
  - Is the doctor liable? What could be the defense of the doctor?
  - What is doctrine of contributory negligence? Can the doctrine of contributory negligence be applied in this case? Explain:
- "Determination of sex prohibited. On and from the commencement of this Act,--
(a) no Genetic Counselling Centre or Genetic Laboratory or Genetic Clinic shall conduct or cause to be conducted in its Centre, Laboratory or Clinic, pre- natal diagnostic techniques including ultrasonography, for the purpose of determining the sex of a foetus;"

10923

Page 1 of 5

17/11/22

QP: 10010923

- i. What is the relevance of prohibition of sex determination under the The Pre-Natal Diagnostic Techniques (Regulation and Prevention Of Misuse) Act, 1994?
  - ii. Define 'Genetic Counselling Centre'.
  - iii. What do you understand by "pre-natal diagnostic procedures"?
- d) A patient 'X' whose blood group was A+ve, was transfused with B+ve blood group on two different dates. The patient's condition worsened, and she soon died.
- i. Is this a fit case of medical negligence? Why?
  - ii. Does this case require evidence to prove negligence? Why?
  - iii. Cite relevant case law.

IV. Two Sentences Answers: Any six out of ten

2X6=12

- i. What is zero FIR?
- ii. The approval for performing human experimentation for drugs is granted by which body/authority?
- iii. Define 'Transplantation' under the Transplantation of Human Organs Act, 1994
- iv. Pre-natal diagnostic techniques can be conducted for which purposes?
- v. State the meaning of the maxim '*Similia Similibus curantur*'. Which popular system of medicine is based on it?
- vi. In medicine, STD is an abbreviation which stands for?
- vii. What is 'Euthanasia'?
- viii. What is Amniocentesis
- ix. What do you understand by 'medical ethics'?
- x. Define 'Service' under Consumer Protection Act, 1986.

QP: 10010923

मराठी रूपांतर

(वेळ: २ तास)

एकूण गुण : ६०

Q.१. कोणतेही दोन उत्तर द्या

- सूचित संमती म्हणजे काय? अपघातात मृत्यू झाल्यास मानवी अवयव दानासाठी कोण संमती देऊ शकेल?
- डॉक्टर-रुग्ण संबंधाच्या संदर्भात गोपनीयतेचे महत्त्व सांगा. तुमच्या उत्तराला किमान एका केस कायद्याने समर्थन द्या.
- भारतीय वैद्यकीय परिषद V/s V.P.. शांता (AIR 1996 SC 550.) सविस्तर चर्चा करा
- "गोल्डन अवर" म्हणजे काय? अपघात प्रकरणांशी संबंधित ऐतिहासिक प्रकरणाचा संदर्भ द्या आणि या संदर्भात SC ने दिलेली कोणतीही दोन मार्गदर्शक तत्त्वे सांगा.

Q.२ लहान टिपा: (कोणतेही दोन)

- ब्रेन-स्टेम डेथ
- अपघात प्रकरणांमध्ये वैद्यकीय रेकॉर्डचे महत्त्व
- वैद्यकीय व्यवसायाचे प्रकार
- भारतीय संविधानानुसार आरोग्याचा अधिकार

Q.३. परिस्थितीविषयक समस्या- 4 पैकी कोणतेही 2.

- 20 वर्षांच्या एका मुलाचा अपघात झाला आणि त्याला खाजगी धर्मादाय रुग्णालयात मोफत बेडवर दाखल करण्यात आले. मुलावर इमर्जन्सी केस म्हणून ऑपरेशन करण्यात आले. तथापि, नंतर त्याला संसर्ग झाला आणि पू बाहेर येऊ लागला. निष्काळजीपणाबद्दल रुग्णाने डॉक्टर आणि रुग्णालयावर दावा दाखल केला.

17/11/22

QP: 10010923

- i) तातडीच्या स्थितीत त्याने मोफत बेडवर त्याचे ऑपरेशन केले, त्यामुळे तो जबाबदार नाही अशी याचिका डॉक्टर घेऊ शकतात का? तुमच्या उत्तराची कारणे द्या.
- ii) रुग्ण ग्राहक मंचाकडे जाऊ शकतो का?
- iii) संबंधित केस कायद्याचा हवाला द्या.
- b) एक सक्षम प्रौढ रुग्ण ब्रेन ट्यूमरने ग्रस्त होता. त्यासाठी आपत्कालीन ऑपरेशन आवश्यक होते. ऑपरेशन धोकादायक आणि खर्चिक होते. रुग्णाने ऑपरेशनला नकार दिला आणि वैद्यकीय सल्ल्याविरुद्ध त्याला सोडण्यात आले. एका महिन्याच्या डिस्चार्जनंतर, रुग्णाचा मृत्यू झाला. आजाराचे गांभीर्य न कळवल्याने नातेवाईकांनी डॉक्टरांवर निष्काळजीपणाचा दावा करत फिर्याद दिली.
- i) डॉक्टर जबाबदार आहेत का? डॉक्टरांचा बचाव काय असू शकतो?
- ii) योगदानात्मक निष्काळजीपणाचा सिद्धांत काय आहे? या प्रकरणात योगदानात्मक निष्काळजीपणाचा सिद्धांत लागू केला जाऊ शकतो का? स्पष्ट करणे.
- c) "लिंग निश्चित करण्यास मनाई आहे. हा कायदा सुरू झाल्यापासून आणि तेव्हापासून,---
- (अ) कोणतेही अनुवांशिक समुपदेशन केंद्र किंवा अनुवांशिक प्रयोगशाळा किंवा अनुवांशिक क्लिनिक गर्भाचे लिंग निश्चित करण्याच्या हेतूने, त्याच्या केंद्रात, प्रयोगशाळेत किंवा क्लिनिकमध्ये, अल्ट्रासोनोग्राफीसह जन्मपूर्व निदान तंत्र आयोजित करू शकत नाही;
- i) जन्मपूर्व निदान तंत्र (गैरवापराचे नियमन आणि प्रतिबंध) अधिनियम, 1994 अंतर्गत लिंग निर्धारण प्रतिबंधाची प्रासंगिकता काय आहे?
- ii) 'जेनेटिक कौन्सिलिंग सेंटर'ची व्याख्या करा.
- iii) "प्री-नेटल डायग्नोस्टिक प्रक्रिया" द्वारे तुम्हाला काय समजते?

17/11/22

QP10010923

d) एक रुग्ण 'X' ज्याचा रक्तगट A+ve होता, त्याला B+ve गटाचे रक्त दोन वेगवेगळ्या तारखांना देण्यात आला. रुग्णाची प्रकृती बिघडली आणि लवकरच तिचा मृत्यू झाला.

i) हे वैद्यकीय निष्काळजीपणाचे प्रकरण आहे का? का?

ii) या प्रकरणात निष्काळजीपणा सिद्ध करण्यासाठी पुराव्याची आवश्यकता आहे का?

iii) संबंधित केस कायद्याचा हवाला द्या.

Q8. दोन वाक्यांची उत्तरे: दहा पैकी कोणतेही सहा

i) झिरो एफआयआर म्हणजे काय

ii) औषधांसाठी मानवी प्रयोग करण्यास मान्यता कोणत्या संस्थेने/अधिकारीद्वारे दिली जाते?

iii) मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायदा, 1994 अंतर्गत 'प्रत्यारोपण' ची व्याख्या करा

v) 'सिमिलिया सिमिलिबस क्युरंटूर' या शब्दाचा अर्थ सांगा. त्यावर कोणती लोकप्रिय औषध प्रणाली आधारित आहे?

vi) वैद्यकशास्त्रात, STD हे एक संक्षेप आहे त्याचा अर्थ लिहा?

vii) 'इच्छामरण' म्हणजे काय?

viii) गर्भजल चिकित्सा म्हणजे काय

ix) 'वैद्यकीय नैतिकता' म्हणजे काय?

x) ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 अंतर्गत 'सेवा' परिभाषित करा.

Date:- 12/5/2023

Paper / Subject Code: 35614 / Law and Medicine.

LLB Sem - VI

A.P. 27606

Time: 2 Hours

Marks: 60

Q.1 Answer in Detail-(any two)

24 marks

- 1) IMA v V P Shantha- Discuss the impact of the case in in Detail.
- 2) Discuss the judicial interpretation of article 21 of the Constitution of India with special reference to the health care system in India. Give at least two case laws.
- 3) Enlist and comment on the varieties of medical professions in India.
- 4) What are different types of Consent? Discuss Informed Consent relevant Case laws.

Q.2 Write Short notes (Any 2)

12 marks

- 1) Contributory Negligence
- 2) Functions of National Medical Commission
- 3) Rights and duties of Registered Medical Practitioners
- 4) Swap Donation under Human organ Transplant Act

Q.3 Answer the following by giving reasons (any two)

12 marks

- a) A practicing Homeopathy Doctor was found to be treating the patients with Allopathic Medicines. Unfortunately the patient Died.
  - 1) Is the Doctor Liable? Give your Reasons.
  - 2) Cite the relevant case Law
- b) Bombay Sonology Center is a Registered Establishment .Dr X is working in this center as a Honorary Sonologist getting Rs 500 per month as Honorarium, Mrs A who is pregnant, approaches the clinic for Sonography. One Assistant of Dr X informs on phone to one Mr Y , who is relative of Mrs A that "All is Well"
  - a) Is this act against any Law?
  - b) Which Law? Kindly elaborate your answer mentioning relevant sections.
  - c) Is Dr X Liable?
- c) Advertisement of X toothpaste reads - 'Recommended by dentists worldwide', 'World's No. 1 sensitivity toothpaste' and 'clinically proven relief, works in 60 seconds'.
  - 1) Is this Advertisement Objectionable? Give reasons.
  - 2) Under which enactments can Action be taken against this Advertisement ?Give reasons.
  - 3) Cite relevant case Law
- d) LSCS operation (Operative Delivery) planned. Patient and her relatives had Homely relations with the treating Doctor. They wanted a normal Delivery . They Delayed giving consent for operation. Asked for a Second opinion which Resulted into a delay of one Hour. Later they agreed for operation. Due to this delay the new born baby suffered and required advanced and expensive care and was left with some defect. Patient and the relatives blamed the Doctor and the hospital alleging Negligence / Deficiency in service.
  - 1) Will they succeed? Give Reasons
  - 2) Add a note on precautions you would advise to the Hospital and Doctors in such cases?

Date - 12/5/2023

Paper / Subject Code: 35614 / Law and Medicine.

LLB Sem - VI

a.p. 27606

Q4) Answer in Short (any 6)

12 marks

- a) What is Advertisement under the Drugs and Magic Remedies (Objectionable Advertisement) Act, 1954?
- b) What is a Living Will?
- c) What is the right of self-determination?
- d) What is Amniocentesis ?
- e) What is Res Ipsa Loquitur?
- f) Define Near Relative under Transplantation of Human Organs Act 1994.
- g) What is the objective of the The Pre conception and Pre- Natal Diagnostic Techniques (Regulation and Prevention Of Misuse) Act, 1994?
- h) What is Bolams Test?
- i) Define 'Consumer ' under Consumer Protection Act, 1986.
- j) What is ECG and EEG.

*****

12/5/2023

LB Sem - VI

G.P. 27606

वेळ : २ तास

एकूण गुण ६०

प्रश्न, 1 कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या

24

- 1) IMA v V P Shantha- प्रकरणाच्या परिणामाची तपशीलवार चर्चा करा.
- 2) भारतातील आरोग्य सेवा प्रणालीच्या विशेष संदर्भासह भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 21 च्या न्यायिक व्याख्येची चर्चा करा. किमान दोन केस कायदे द्या.
- 3) भारतातील वैद्यकीय व्यवसायांच्या विविध प्रकारांची यादी करा आणि त्यावर टिप्पणी करा.
- 4) संमतीचे विविध प्रकार काय आहेत? माहितीपूर्ण संमती संबंधित केस कायद्यांवर चर्चा करा.

Q.2 लहान नोट्स लिहा (कोणत्याही 2)

12

- 1) योगदानात्मक निष्काळजीपणा
- 2) राष्ट्रीय वैद्यकीय आयोगाची कार्ये
- 3) नोंदणीकृत वैद्यकीय व्यावसायिकांचे अधिकार आणि कर्तव्ये
- 4) मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायदांतर्गत स्वॅप डोनेशन

प्र.३ कारणे देऊन खालील उत्तर द्या (कोणतेही दोन)

12

अ) एक प्रॅक्टिसिंग होमिओपॅथी डॉक्टर रुग्णांवर अॅलोपॅथी औषधांनी उपचार करत असल्याचे आढळले. दुर्दैवाने रुग्णाचा मृत्यू झाला.

- 1) डॉक्टर जबाबदार आहेत का? तुमची कारणे द्या.
- 2) संबंधित केस कायद्याचा हवाला द्या

ब) बॉम्बे सोनोलॉजी सेंटर ही एक नोंदणीकृत आस्थापना आहे. डॉ. एक्स हे मानद सोनोलॉजिस्ट म्हणून या केंद्रात काम करत आहेत 500 रुपये प्रति महिना मानधन. श्रीमती ए जी गरोदर आहेत, सोनोग्राफीसाठी क्लिनिकमध्ये येतात. डॉ. X चा एक सहाय्यक श्रीमती A चे नातेवाईक असलेल्या श्रीमान Y ला फोनवर माहिती देतो की "सर्व ठीक आहे"

1. हे कृत्य कोणत्याही कायद्याविरुद्ध आहे का?
2. कोणता कायदा? कृपया संबंधित विभागांचा उल्लेख करून तुमचे उत्तर स्पष्ट करा.
3. डॉ एक्स जबाबदार आहे का?

क) X टूथपेस्टची जाहिरात- 'जगभरातील दंतवैद्यांनी शिफारस केलेली', 'जागतिक क्रमांक 1 ची संवेदनशीलता टूथपेस्ट' आणि 'वैद्यकीयदृष्ट्या सिद्ध आराम, 60 सेकंदात काम करते',

1. ही जाहिरात आक्षेपाई आहे का? कारणे द्या
2. या जाहिरातीवर कोणत्या कायदानुसार कारवाई केली जाऊ शकते ? कारणे द्या.
3. संबंधित केस कायद्याचा हवाला द्या

121512023

LLB Sem - VI

B.P. 27606

ड) LSCS ऑपरेशन (ऑपरेटिव्ह डिलिव्हरी) नियोजित. रुग्ण आणि तिच्या नातेवाईकांचे उपचार करणाऱ्या डॉक्टरांशी घरगुती संबंध होते. त्यांना नॉर्मल डिलिव्हरी हवी होती. त्यांनी ऑपरेशनसाठी संमती देण्यास विलंब केला. दुसरे मत विचारले ज्यामुळे एक तास उशीर झाला. नंतर ऑपरेशनसाठी होकार दिला. या विलंबामुळे नवजात बाळाला त्रास सहन करावा लागला आणि त्याला प्रगत आणि महागड्या काळजीची आवश्यकता होती आणि त्यात काही त्रुटी राहिल्या. रुग्ण आणि नातेवाईकांनी डॉक्टर आणि रुग्णालयावर निष्काळजीपणा/सेवेत कमतरता असल्याचा आरोप केला.

1. ते यशस्वी होतील का? कारणे द्या
2. अशा प्रकरणांमध्ये तुम्ही हॉस्पिटल आणि डॉक्टरांना कोणत्या खबरदारीचा सल्ला द्याल यावर एक टीप लिहा?

Q4) खालील उत्तरे थोडक्यात द्या (कोणतेही ६)

12

1. ड्रग अँड मॅजिक रेमेडीज (आक्षेपार्ह जाहिरात) कायदा, 1954 अंतर्गत जाहिरात काय आहे?
2. लिव्हिंग विल म्हणजे काय?
3. आत्मनिर्णयाचा अधिकार काय आहे?
4. अम्नीओसेन्टेसिस म्हणजे काय?
5. Res Ipsa Loquitur म्हणजे काय?
6. मानवी अवयव प्रत्यारोपण अधिनियम 1994 अंतर्गत जवळच्या नातेवाईकाची व्याख्या करा.
7. गर्भधारणापूर्व आणि प्रसवपूर्व निदान तंत्र (गैरवापराचे नियमन आणि प्रतिबंध) अधिनियम, 1994 चे उद्दिष्ट काय आहे?
8. बोलम्स टेस्ट म्हणजे काय
9. ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 अंतर्गत 'ग्राहक' परिभाषित करा.
10. ईसीजी आणि ईईजी म्हणजे काय?

*****

LCB sem VI
BLS sem VII

NOV - DEC 2023

Paper / Subject Code: 35614 / Law and Medicine.

Time: 2 Hours

Marks: 60

Q.1 Answer any two in Detail--

24 Marks

- 1) Discuss the provisions which have bearing on Right to Health in Indian Constitution citing relevant Case Laws.
- 2) Discuss the varieties of Medical Systems accepted by National Medical Commission in India. Add a note on importance of recognition by NMC/ State.
- 3) What was the reaction of Medical professionals when Medical profession was brought under Consumer protection Act 1986? Discuss in detail with relevant case laws.
- 4) Discuss the Doctrine of Informed Consent with relevant Case laws.

Q.2 Write Short notes (Any 2)

12 Marks

- 1) Near Relative (as per Human Organ Transplant Act)
- 2) Unethical conduct and Medical malpractice
- 3) Living Will
- 4) Medico legal aspects of road accident.

Q.3 Answer the following by giving reasons (any two)

12 Marks

- 1) "Bombay Genetic Clinic" is a famous well established clinic in Mumbai. Dr Dilip is working there as a Gynaecologist and Mr Gafur is working there as a Medical Geneticist.
There is a Complaint filed against Mr Gafur claiming that his Degree is Fake.
There are also some rumours about the Certification of the Bombay Genetic Clinic
  - a) If the Allegation against Mr Gafur is true Can any action be taken against The Genetic Clinic? Elaborate on your opinion
  - b) If it is found that the Genetic Clinic is not registered with the appropriate Authority, what action can be taken against 1) the Clinic and 2) Against Dr Dilip and Mr Gafur.
- 2) Mr B was to undergo a major surgery Which required blood. Dr A donated blood. On testing it was found to be positive for HIV and hence discarded. This fact somehow was known to his Fiancee. Her family inquired with the hospital about HIV status of Dr A. On knowing that he was HIV positive his engagement was called off and he was ostracized in his community. Dr A sued the Hospital.
  - i) Will Dr A succeed?
  - ii) Explain the rule of confidentiality.
  - iii) cite relevant case law.

Paper / Subject Code: 35614 / Law and Medicine.

Time: 2 Hours

Marks: 60

Q.1 Answer any two in Detail--

24 Marks

- 1) Discuss the provisions which have bearing on Right to Health in Indian Constitution citing relevant Case Laws.
- 2) Discuss the varieties of Medical Systems accepted by National Medical Commission in India. Add a note on importance of recognition by NMC/ State.
- 3) What was the reaction of Medical professionals when Medical profession was brought under Consumer protection Act 1986? Discuss in detail with relevant case laws.
- 4) Discuss the Doctrine of Informed Consent with relevant Case laws.

Q.2 Write Short notes (Any 2)

12 Marks

- 1) Near Relative (as per Human Organ Transplant Act)
- 2) Unethical conduct and Medical malpractice
- 3) Living Will
- 4) Medico legal aspects of road accident.

Q.3 Answer the following by giving reasons (any two)

12 Marks

- 1) "Bombay Genetic Clinic" is a famous well established clinic in Mumbai. Dr Dilip is working there as a Gynaecologist and Mr Gafur is working there as a Medical Geneticist.
There is a Complaint filed against Mr Gafur claiming that his Degree is Fake.
There are also some rumours about the Certification of the Bombay Genetic Clinic
  - a) If the Allegation against Mr Gafur is true Can any action be taken against The Genetic Clinic? Elaborate on your opinion
  - b) If it is found that the Genetic Clinic is not registered with the appropriate Authority, what action can be taken against 1) the Clinic and 2) Against Dr Dilip and Mr Gafur.
- 2) Mr B was to undergo a major surgery Which required blood. Dr A donated blood. On testing it was found to be positive for HIV and hence discarded. This fact somehow was known to his Fiancee. Her family inquired with the hospital about HIV status of Dr A. On knowing that he was HIV positive his engagement was called off and he was ostracized in his community. Dr A sued the Hospital.
  - i) Will Dr A succeed?
  - ii) Explain the rule of confidentiality.
  - iii) cite relevant case law.

- c) A patient 'X' whose blood group was A+ve, was transfused with B+ve blood group on two different dates. The patient's condition worsened, and she soon died.
- Is this a fit case of medical negligence? Why?
  - Does this case require evidence to prove negligence?
  - Cite the Maxim
- d) A competent adult patient was suffering from brain tumour. It required an emergency operation. The operation was risky and expensive. The Patient refused the operation and was discharged against medical advice. After one month of discharge, the patient died. The relatives sued the doctor claiming negligence for not informing them about the seriousness of the illness.
- Is the doctor liable? What could be the defence/s of the doctor?
  - What is doctrine of contributory negligence? Can the doctrine of contributory negligence be applied in this case? Explain.

Q4) Answer in Short (any 6)

12 marks

- What is Magic Remedy under the Drugs and Magic Remedies (Objectionable Advertisement) Act, 1954?
- What is Similia similibus curantur?
- What is the right of self-determination?
- What is Amniocentesis?
- What is Bolams Test?
- Define Brainstem death under Transplantation of Human Organs Act, (THOA) 1994.
- What is the objective of the The Pre conception and Pre- Natal Diagnostic Techniques (Regulation and Prevention of Misuse) Act, 1994?
- Mention any two Rights of Registered Medical Practitioner
- Explain the term Command Nucleus
- Define 'Drug' under the Drugs & Magic Remedies (Objectionable Advertisement) Act, 1954.

*****

वेळ: २ तास

एकूण गुण : ६०

Q1) कोणतेही दोन उत्तर द्या

24

- 1) संबंधित केस कायद्यांचा हवाला देऊन भारतीय राज्यघटनेतील आरोग्याच्या अधिकारावर परिणाम करणाऱ्या तरतुदींची चर्चा करा
- 2) भारतातील राष्ट्रीय वैद्यकीय आयोगाने स्वीकारलेल्या वैद्यकीय प्रणालींच्या प्रकारांची चर्चा करा. राष्ट्रीय वैद्यकीय आयोगाकडून मान्यतेच्या महत्त्वावर एक टीप जोडा.
- 3) जेव्हा वैद्यकीय व्यवसायाला ग्राहक संरक्षण कायदा 1986 अंतर्गत आणण्यात आले तेव्हा वैद्यकीय व्यावसायिकांची प्रतिक्रिया काय होती? संबंधित केस कायद्यांसह तपशीलवार चर्चा करा.
- 4) संबंधित केस कायद्यांसह माहितीपूर्ण संमतीच्या सिद्धांतावर चर्चा करा.

Q.2 लहान नोट्स लिहा (कोणत्याही 2)

12

- 1) जवळचे नातेवाईक (मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायदानुसार)
- 2) अनैतिक आचरण आणि वैद्यकीय गैरव्यवहार
- 3) लिविंग विल
- 4) रस्ता अपघातांचे न्यायवैद्यक पैलू

प्र.३ कारणे देऊन खालील उत्तर द्या (कोणतेही दोन)

12

- १) बॉम्बे जेनेटिक क्लिनिक" हे मुंबईतील प्रसिद्ध सुस्थापित क्लिनिक आहे. डॉ. दिलीप तेथे स्त्रीरोगतज्ज्ञ म्हणून काम करत आहेत आणि श्री गफूर तेथे वैद्यकीय अनुवंशशास्त्रज्ञ म्हणून काम करत आहेत. श्री गफूर यांच्या विरोधात तक्रार दाखल करण्यात आली असून, त्यांची पदवी बनावट असल्याचा दावा करण्यात आला आहे. बॉम्बे जेनेटिक क्लिनिकच्या प्रमाणपत्राबाबतही काही अफवा आहेत.
अ) श्री गफूरवरील आरोप खरे असल्यास जेनेटिक क्लिनिकवर काही कारवाई करता येईल का? तुमचे मत सविस्तर लिहा.
ब) अनुवांशिक क्लिनिक योग्य प्राधिकरणाकडे नोंदणीकृत नसल्याचे आढळल्यास,
1) क्लिनिक आणि 2) डॉ. दिलीप आणि श्री गफूर विरुद्ध काय कारवाई केली जाऊ शकते.
२) श्रीमान बी वर मोठी शस्त्रक्रिया होणार होती, ज्यासाठी रक्त आवश्यक आहे. डॉ. ए ने रक्तदान केले. तपासणी केल्यावर ते एचआयव्ही पॉझिटिव्ह असल्याचे आढळून आले आणि म्हणून टाकून दिले. ही वस्तुस्थिती त्याच्या मंगेतराला कळली. तिच्या कुटुंबीयांनी हॉस्पिटलमध्ये डॉ. ए.च्या एचआयव्ही स्थितीबद्दल चौकशी केली. तो एचआयव्ही पॉझिटिव्ह असल्याचे कळल्यावर त्याचे लग्न रद्द करण्यात आले आणि त्याला त्याच्या समाजातून बहिष्कृत करण्यात आले. डॉ. ए ने हॉस्पिटलवर दावा दाखल केला.
i) डॉ. ए यशस्वी होईल का?
ii) गोपनीयतेचा नियम स्पष्ट करा.
iii) संबंधित केस कायद्याचा हवाला द्या.

- ३) एक रुग्ण 'X' ज्याचा रक्तगट A+ve होता, त्याला B+ve रक्तगट दोन वेगवेगळ्या तारखांना देण्यात आला. रुग्णाची प्रकृती बिघडली आणि लवकरच तिचा मृत्यू झाला.
- हे वैद्यकीय निष्काळजीपणाचे प्रकरण आहे का? का?
  - या प्रकरणात निष्काळजीपणा सिद्ध करण्यासाठी पुराव्याची आवश्यकता आहे का?
  - मॅक्सिमचा उल्लेख करा

- ४) एक सक्षम प्रौढ रुग्ण ब्रेन ट्यूमरने ग्रस्त होता. त्यासाठी आपत्कालीन ऑपरेशन आवश्यक होते. ऑपरेशन धोकादायक आणि खर्चिक होते. रुग्णाने ऑपरेशनला नकार दिला आणि वैद्यकीय सल्ल्याविरुद्ध त्याला सोडण्यात आले. एका महिन्याच्या डिस्चार्जनंतर, रुग्णाचा मृत्यू झाला. आजाराचे गांभीर्य न कळवल्याने नातेवाईकांनी डॉक्टरांवर निष्काळजीपणाचा दावा करत फिर्याद दिली.
- डॉक्टर जबाबदार आहेत का? डॉक्टरांचा बचाव काय असू शकतो?
  - योगदानात्मक निष्काळजीपणाचा सिद्धांत काय आहे?
  - या प्रकरणात योगदानात्मक निष्काळजीपणाचा सिद्धांत लागू केला जाऊ शकतो का? स्पष्ट करा.

Q4) कोणत्याही 6 चे उत्तर द्या

- ड्रग्स अँड मॅजिक रेमेडीज (आक्षेपार्ह जाहिरात) कायदा, 1954 अंतर्गत जादूचा उपाय काय आहे? 12
- सिमिलिया सिमिलियाबस क्युरंटूर म्हणजे काय?
- आत्मनिर्णयाचा अधिकार काय आहे?
- गर्भजलचिकित्सा म्हणजे काय
- बोलम्स टेस्ट म्हणजे काय?
- मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायद्यांतर्गत ब्रेनस्टेम मृत्यूची व्याख्या करा
- गर्भधारणापूर्व आणि प्रसवपूर्व निदान तंत्र (गैरवापराचे नियमन आणि प्रतिबंध) अधिनियम, 1994 चे उद्दिष्ट काय आहे?
- नोंदणीकृत वैद्यकीय व्यावसायिकांच्या कोणत्याही दोन अधिकारांचा उल्लेख करा.
- कमांड न्युक्लियस या शब्दाचे स्पष्टीकरण करा
- ड्रग्स अँड मॅजिक रेमेडीज (आक्षेपार्ह जाहिरात) कायदा, 1954 अंतर्गत 'औषध' ची व्याख्या करा.

*****